

ENCARA EM PLAU PARLAR D'AMOR¹

JOAN REQUESENS I PIQUER

Sí. Així és encara que no ho sembli destinant l'estona a la traducció i al comentari subsegüent. Però sí. Perquè és veritat que «Qui d'Amor fuig, d'ell és encontrador» i no hi ha altre remei que ben plegar-s'hi i confessar «Cremat vull ser d'Amor per sa calor / car dins son foc jo em trobe refrescat». Amb comparació o sense: «sí, com lo sant, havent en Déu ardor, / en son turment s'acaba consolant»... I els anys no compten. Fem cas, doncs, del cant LXIII del nostre Ausiàs March.

Sol passar que el pur entreteniment et porta més enllà fins al punt de no amagar què pugui haver-hi a les entreratlles precedents i aleshores et dius: passem de simple distracció i confegim un parell de planes mínimament presentables.

No sé a quants, a molts o a pocs, els passa semblant remoguda de sentiments i de pensaments quan empres el retorn als antics poetes. Primera frase. Segona: quan redescobreixes poetes perennes a la banda del camí que no floreix per modes ni capricis.

Aquestes traduccions, avui que som un dia del 2021, van ser fetes enrere deu fer potser cinc o sis anys si no més. Restaren al calaix i ara són damunt de l'escriptori al costat de la versió catalana de la *Vita nuova* de Dante Alighieri feta per Manuel de Montoliu. És a dir, al costat del context del seu origen i a més a més amb una versió de gairebé cent vint anys a l'esquena.

El poeta florentí es confessa. Conta el seu amor primer i transformador. Penso que llegir els seus versos amb la prosa explicativa que els acompanya et descobreix un fet d'experiència anímica, per poc que hom recordi l'esclat d'amor en la seva adolescència si, de veritat, visqué amb cert grau d'intensitat aquest trasbals de la creixença. Des del record pot trobar paral·lelisme amb la narració de vers i prosa dantesca i no li caldrà cap altra teoria. Potser són pocs els qui es poden tutejar amb una semblant vivència. Potser uns quants més que pocs n'han perdut la memòria. Tal volta una majoria havent passat per aquest camí amb vibracions emocionals, ara gairebé les té ofegades per l'enrenou de la seva situació social. A part aquest aspecte anímic, m'abstinc de parar esment en les teories infundades d'una interpretació política. Tenen molt més sentit altres consideracions quan expliquen que Dante, un dia, rememorant l'impacte de la coneixença, les trobades i la mort d'aquella nena coneguda als nou anys d'ambdós, es dedicà a una anàlisi psicològica de com visqué aquells anys. Els estudiosos els comprenen (sempre amb un més i un

---

¹ Article enviat el 30 d'agost de 2021; publicat el 30 d'octubre de 2021 a *Vademecum*
<<https://mariatoldra.com/>>.

menys) entre el 1274 i el 1290, el 8 de juny, dia de la mort de Beatriu. Això és, passats uns cinc anys de la defunció de qui l'enamorà, reflexiona i, amb l'ajuda simbòlica de la xifra 9, revalora l'afecte viscut vers un ideal superior al proposat pels trobadors davant de la dona. La seva és la font de l'Amor amb majúscula perquè ho és del perenne, l'espí-ritual. I el 9 ajustat a la seva edat, el 9 al punt més intens del seu enamorament als 18 anys, la mort de Beatriu esdevinguda per a ell un dia més tard, el 9 de juny i, en fi, el 9 com a múltiple de 3 i el 3 com a base de la *Divina Comèdia*, no és altra cosa que el vestit literari de la seva obra poètica nascuda, sí, d'una vivència, d'un record meditat i d'una sublimació del que havia estat. Així de senzill l'inici i ensems així de genial el resultat final. De la *Vita nuova* a la *Divina Commedia*.

El sonet XXII, el primer que vaig traduir, fou escrit per Dante arran de la mort del pare de Beatriu, Folco Portinari, el 31 de desembre de 1289. Recorda el fet, «Beatriu plorava pietosament» i les dones que li havien mostrat el seu condol deien d'ella que «plora talment, que qui la mirés hauria de morir de pietat»... i ell plorà també de tanta tristor. Llàgrimes, les seves, que van veure altres dones que passaven i admirades es deien «mira aquest que no sembla ell mateix: talment ha esdevingut».² D'aquesta circumstància puntual va fer els catorze versos.

*Voi, che portate la sembianza umile,
con gli occhi bassi, mostrando dolore,
onde venite, che 'l vostro colore
par divenuto di pietà simile?*

Vosaltres que porteu la faç humil,
amb els ulls baixos expressant dolor,
d'on veniu ara que la vostra color
sembla fer-se de pietat l'edil?

*Vedeste voi nostra donna gentile
bagnar nel viso suo di pianto Amore?
Ditelmi, donne, ch'èl mi dice il core,
perch' io vi veggio andar sanz' atto vile.*

Heu vist potser nostra dona gentil
banyar de plor en el seu rostre Amor?
Digueu-m'ho, dones, que m'ho diu el cor,
perquè jo us veig sense ordir un acte vil.

*E se venite da tanta pietate,
piacciavi di restar qui meco alquanto,
e qual che sia di lei, nol mi celate.*

I si veniu de tanta pietat,
plagui-us de restar amb mi una estona aquí,
i res d'ella no m'ho deixeu velat.

*Io veggio li gli occhi vostri c'hanno pianto,
e veggiovì tornar sì sfigurate,
che 'l cor mi triema di vederme tanto.*

Prou veig els vostres ulls en plor tenir,
i us veig prou en estat desfigurat,
que el cor tant veu no fa sinó tremir.

² «Questi che quivi è, piange ne più nè meno como se l'avesse veduta, come noi l'evemo. Altre poi diceano di me: Vedi questo che non pare desso, tal e divenuto» (*La Vita Nuova* de DANTE ALIGHIERI. Ricontrata su codici e stampe [...] per cura di Alessandro d'Ancona, Pisa: Tipogr. dei Fratelli Nistri, 1872, p. 26).

Prou conec que un comentari pot fer-se des de variats punts de vista com, per exemple, pel costat estrictament tècnic, del ritme a la rima, o l'interpretatiu a partir de les lectures precedents o des de la més closa subjectivitat al marge de fonts i fins del mateix autor. Doncs... em decanto per una via perdedora.

És un sonet i el veig travat amb quatre parelles de paraules. La primera és «ulls» i construeix una contradicció en la veu del poeta. Al vers segon ens assabenta que aquests ulls són els d'unes dones que els porten baixos, és a dir, coberts en part per les parpelles, fins potser amb el rostre més aviat inclinat a mirar el terra i que, per tant, en línia recta, qui les mira no en distingeix el color de la mirada. Una mirada que de fet no es veu perquè el dolor la reté més closa que visible. Al vers dotze, però, aquests ulls sí que els veu el poeta i els descobreix enllorats. Ulls, doncs, celats i visibles ensems?

La segona parella és de la paraula «pietat». Unes dones, el rostre de les quals grogueja, aquell color proper a l'esvaniment que permet de pensar al poeta que s'ha convertit en allò que pidola pietat. Rostres que mouen a la compassió. Però no solament això. També són una imatge on es fa visible d'on venen i allò que han fet: oferir pietat a qui ha perdut el pare.

«Plor» és la tercera paraula doble referida a doble subjecte. En el vers 6 és l'abundància de llàgrimes que omplen el rostre de l'estimada del poeta, la seva «dona gentil», i un capgirament sintàctic de mots ens fa saber si allò que demana el poeta és ver no essent una pregunta directa que es refereixi al pare difunt. Llegeixo què pregunta: si han vist Amor banyar de plor l'estimada mirant-la en els seus ulls; si és l'Amor que la banya en llàgrimes de dolor i es percep en el seu rostre. Estranya pregunta, però ben mirat és la més normal si procedeix del cor d'un enamorat.

«Cor», la quarta paraula doble. El cor del poeta que vol saber i pregunta a les dones que considera honorades en la manifestació de dolor i de pietat i, per tant, ben lluny d'una enganyifa, la primera volta al vers 7. La segona al vers darrer on rediu que veu aquelles dones que venen d'oferir condol plorant i amb la cara desfaiçonada.

El cor enamorat veu acrescut el plor en els ulls de les qui han exercit la pietat a la casa del difunt i veu la pietat en els seus semblants i demana que la facin extensiva a la seva situació... El cor enamorat no demana pel difunt ni per l'enamorada que ha perdut el pare, sinó per l'Amor, el fet determinant que el lliga amb la seva «dona». Si l'Amor, ho pregunta, unifica el dolor filial i el seu propi dolor pel desconsol en què ella es troba i ell per ella.

* * *

El segon sonet que un dia vaig traduir és el XXVI. En la prosa que el presenta, Dante manifesta que quan la seva «gentilíssima dona» passava pels carrers, hom corria a contemplar-la, «de la qual cosa admirable joia em corprenia», i assegura que la presència de «tanta honestedat» feia, en qui en rebia una salutació, que abaixés els ulls i restés callat,

fenomen repetit en molts que en podrien donar testimoni. Admiració general. I n'escriu aquests versos:

*Tanto gentile e tanto onesta pare
la donna mia, quand' ella altrui saluta,
ch'ogni lingua devèn tremendo muta,
e gli occhi no l'ardiscon di guardare.*

Tan gentil apareix i tan honesta
la dona mia, si als altres saluda,
que cada llengua prest es torna muda,
i els ulls a esguardar-la reguen requesta.

*Ella si va, sentendosi laudare,
benignamente d'umiltà vestuta,
e par che sia una cosa venuta
di cielo in terra a miracol mostrare.*

Se'n va, sentint-se lloada com festa,
benignament d'humilitat la muda,
i pareix ser una cosa vinguda
en terra a mostrar miracle celeste.

*Mostrasi sì piacente a chi la mira,
che dà per gli occhi una dolcezza al core,
che entendre non la può chi non la prova.*

Mostra's del tot plaent a qui la mira
que regala pels ulls dolcesa al cor,
qui no ho prova no ho pot entendre prou.

*E' par che della sua labbia si mova
un spirito soave pien d'amore,
che va dicendo all'anima: Sospira.*

I sembla que dels llavis seus es mou
un esperit suau replè d'amor
que va dient a l'ànima: Sospira.

Si del primer n'he fet notar les parelles de mots, en aquest n'hi ha una, «ulls». Hom resta confós si la bellesa que contempla li adreça una salutació, diguem que es ruboritza i «abaixa el ulls». I la segona vegada que els trobem són els d'ella. Una mirada seva agraïda a qui bonament la contempla, ofereix «dolcesa al cor» d'una tan rara manera que només ho entén qui ho ha viscut. La més antiga virtut de la mirada. Per a bé i per a mal. A la *Iliada*, quan per primera volta apareix Atenea, Homer la presenta amb aquestes paraules: «οἱ ὄσσε φάσθη» / «el ulls llampegaven» (I, 200) i «θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη» / «dea d'ulls glaucs, Atenea» (I, 206), o de mirada ullblavissa. Des d'aquest poema per no dir d'abans, fins ara mateix, els ulls han estat i són la fascinació irresistible. Mirades que maten. Mirades que salven. Ulls que transformaren Dante. Després de saber això, d'haver-ho constatat en els altres i en si mateix, el segon tercet és ben bé el miratge de qui resta embuixat d'amor. És a dir, li sembla que els llavis d'ella es mouen i parlen a la teva ànima quan, de fet, no diuen res ni cal: tu, fascinat, sospires.

* * *

Al calaix restaren els dos sonets. Ara, el maig benigne i un poc plujós em fa companyia en la lectura que vol ser per aprendre cada dia un poc en el treball de ben llegir i

entendre. Retorno al gran filòleg i renovador dels estudis sobre Dante, Michele Barbi (1867-1941), avui encara mestre: «Per il testo della “Divina Commedia” [1934]». Dona voltes a un vers difícil de la *Divina Comèdia*, trencacolls de filòlegs i comentaristes, «tu la vedrai [*Beatriu*] [...] ridere e felice» (*Purg.* VI, 47-48), els dos mots finals del 48.³ Traduïts lletra a lletra: riure i felicitat. Enterament: tu la veuràs a dalt, a la carena d'aquesta muntanya, riure i felicitat. Un disbarat perquè la conjunció de verb i d'adjectiu manifesta que són dues coses diverses, l'acció de riure per un costat i el seu estat de felicitat per un altre, quan, pel context, i per això el vers és pedra d'ensopec, cal entendre l'estat d'ànim de Beatriu doblement descrit amb un «somrient» (primer adjectiu), que té als llavis el somriure que s'adiu amb la felicitat, i que és «felicitat» (l'altre adjectiu), això és: un rostre doblement somrient o dues voltes venturosos. És a dir, Beatriu presentada per Virgili com a personificació de la teologia, imatge del conjunt dels misteris, figura de la fe en la Veritat més Alta i Última. Com acceptar un verb i un adjectiu que no alteri aquesta comprensió? Una unió poètica bella, per què no?, però «non suffragata dall'autorità dei codici», apunta el comentador. Aquí entra Barbi i es pregunta quina mena d'italià és aquesta expressió. Tot deu explicar-se perquè de fet gairebé res sabem de la sintaxi antiga, escriu, i estant immersos com estem en el present fàcilment atribuïm descurança als testimonis manuscrits antics, diguem descurança del copista. En aquest punt i de més a més, gos afegir un menut argument o testimoni confirmador d'aquesta elecció repensada per Dante al conjuntar verb i adjectiu. Al cant XIV del *Paradís*, vers 79, aplega dos adjectius i un és *ridente* / 'rialtera': «Ma Beatrice sì bella e ridente» / «Mes Beatriu tota bella i rienta» se li va mostrar, al poeta; una estructura sintàctica, diguem, normal del tot, una doble adjectivació qualificadora. A M. Barbi, el treball pacient li ha donat fruit. Ha trobat exemples que no són pas errades de copista ni mots semiesborrats en manuscrits... Ha localitzat la millor prova en el mateix Dante. El Dante jove, l'escriptor de la *Vita nuova*. Dedicuem-hi atenció.

Elemental evidència és que en aquest vers l'exigència de claredat demana un *ridente* i *felice*, «due forme in tuto simili». Però, «Ora», tradueixo: ¿no pot haver, el poeta, al·ludit amb *ridere* [l'infinitiu verbal] al repetiment d'un acte de Beatriu que tanta impressió li havia fet a la terra, i amb l'afegit de «e felice» haver volgut assenyalar la condició nova en què l'hauria novament vista després de deu anys de la seva absència del món? Pregunta llarga i tanmateix plenament entenedora amb la remissió a la *Vita Nova* i comentari del darrer tercet del sonet XXI.

Aquest:

---

³ «Una delle varianti che ha trovato più ripugnanze fra critici e interpreti» (inici del treball esmentat, forma part del llibre Michele BARBI, *La nuova Filologia e l'edizione dei nostri scrittori da Dante al Manzoni*, Firenze: Sansoni, 1977, 3a ed., p. 30-32).

*Ne li occhi porta la mia donna Amore,
per che si fa gentil ciò ch'ella mira;
ov'ella passa, ogn'om ver lei si gira,
e cui saluta fa tremar lo core,*

Als ulls porta la meva dona Amor
perquè es torna gentil allò que mira;
per on passa, tothom vers ella es gira,
i a qui saluda fa tremolar el cor,

*si che, bassando il viso, tutto smore,
e d'ogni suo difetto allor sospira:
fugge dinanzi a lei superbia ed ira.
Aintatemi, donne, farle onore.*

perquè, acalant l'esguard, ple de grogor,
i de cada defecte ja sospira:
fuig del seu davant supèrbia i la ira.
Ajudeu-me, dones, a fer-li honor.

*Ogne dolcezza, ogne pensiero umile
nasce nel core a chi parlar la sente,
ond'è laudato chi prima la vide.*

Tota dolcesa, tot concepte humil
neix en el cor de qui parlar la sent
i és lloat qui primer pot dir la viu.

*Quel ch'ella par quando un poco sorride,
non si pò dicer né tenere a mente,
si è novo miracolo e gentile.*

Allò que sembla quan un poc somriu
no es pot pas dir ni retenir a la ment,
així és un nou miracle i gentil.

I el comentari del mateix Dante al tercet:

[...] secondo due atti de la sua bocca; l'uno de li quali è lo suo dolcissimo parlare, e l'altro lo suo mirabile riso; salvo que no dico di quest'ultimo come adopera ne li cuori altrui, però che la memoria non puote ritenere lui né sua operazione.⁴

Ara una pausa abans de continuar amb Michele Barbi.

De l'explicació posterior del mateix Dante em fixo en el següent. En la potència que té ella de fascinar «gràcies a la nobilíssima part dels seus ulls» i a «la nobilíssima part de la seva boca», literalment. En efecte, si els ulls són al primer pla, podem dir, de la imatge que subjuga, en un segon però simultani hi ha els llavis que confirmen la intenció de la mirada. Uns llavis tensos, ben closos, sota la feridora ullada que reps. Uns llavis distesos, entreoberts el gruix d'un fil per l'intent d'un somriure tímid, discret, sincer sota un esguard benigne. Així, positivament, perquè ella «introdueix Amor en potència allí on no hi era». Deixa la llavor de l'amor que fructificà summament en Dante fins a la summitat del darrer cel a la *Divina Comèdia*. De tal manera, que la bellesa que copsà en la terra ara és la que transformada ha esdevingut espiritual i es conta en el cant XXXI del *Purgatori*.

Ací, potser com en cap altre passatge, la barreja d'al·legoria i de llenguatge directament amorós és permanent, fins que una cosa i altra semblen indestriables: el bellíssim

⁴ El text italià l'ofereix, en nota, M. Barbi; n'hi ha versió catalana a DANTE ALIGHIERI, *La vida nova*. Traducció de Manuel de Montoliu. Estudi introductor Francesco Ardolino, Barcelona: Editorial Barcino, 2021, p. 53; és una reproducció facsímil de l'edició de 1903.

cos de Beatriu, el seu atractiu irresistible, els ulls de maragda, les sagetes d'amor, i la fe, l'amor al bé suprem, el camí de la virtut, la contemplació dels misteris reflectits en els ulls verds de l'amada.⁵

El cant acaba amb el ball de quatre donzelles, quatre virtuts que traslladen Dante davant de Beatriu al ritme de la cançó reveladora de la segona bellesa de l'estimada, l'espiritual:

*«Volgi, Beatrice, volgi li occhi santi»,
era la sua canzone, «al tuo fidele
che, per vederti, ha mossi passi tanti!
Per grazia fra noi grazia che disvele
a lui la bocca tua, sì che discerna
la seconda bellezza che tu cele».*

(*Purg.* XXXI, 133-138)

«Gira, Beatriu, gira els teus ulls sants»,
era la seva cançó «al teu fidel
que, per veure't, de passos n'ha fet tants!
Fes-nos la gràcia levant les teles
que et cobreixen la boca perquè vegi
la segona bellesa que tu celes».

Els ulls i la boca, aquells i aquesta de la *Vida Nova*, i Dante, com a poeta, ja no va trobar paraules per descriure la lluminositat celeste del seu amor, «O isplendor di viva luce eterna» / «Oh resplendor de viva llum eterna!» (*Purg.* XXXI, 139).

Tan cert l'Amor —retorno al sonet XXI— expandit per l'amor d'ella sobre tota cosa que em gira l'atenció al mot «gentil» repetit aquí dues voltes, sumades a les dues dels sonets anteriors. No és pas una paraula per a rimes fàcils, no; n'és una d'àmplia significació: bellesa física, aspecte agradable i delicat, manera afable de comportar-se, cortesia, elegància, noblesa d'origen, persona de sentiments elevats i digna d'admiració i lloança. Tot això, en els textos literaris de Dante i els seus contemporanis, es resumia en el concepte *honor*. Una dona gentil era la noble i digna d'honorabilitat, en primer lloc, per la seva personalitat i en segon per la seva bellesa. Davant de semblant dona, què havia de fer el cor? Ho diu aquest sonet repetint la paraula: tremolar d'emoció en sentir la veu dels seus llavis i acceptar la dolcesa i la humilitat que neixen ensems amb els batecs accelerats, la faç esblaimada i la vista baixa de vergonya per la pròpia feblesa davant la seva nobilitat.

Per tot això, Michele Barbi observa i ens fa notar que «quando un poco sorride», Beatriu, Dante la defineix amb un tret bàsic, el que, diríem, ratifica la claror eixida dels seus ulls fascinadors, «[...] li smeraldi / ond' Amor già ti trasse le sue armi» / «[...] les maragdes / des d'on l'Amor et llançava els seus dards» (*Purg.* XXXI, 116-117), aquell «mirabile riso» de la prosa transportat de la imatge viva de Florència a la figura simbòlica de la *Divina Comèdia*. Al jove Dante no li restava altre remei que assegurar «si è novo miracolo e gentile». Miracle gentil, el que només pot ser admirat i lloat per inusitat. Això

⁵ Joan F. MIRA, en la presentació del cant, dins DANTE ALIGHIERI, *Divina Comèdia*, traducció, introduccions i notes de [...], Barcelona: Proa, 2000, p. 807.

eren «lo suo dolcissimo parlare, e [...] lo suo mirabile riso», un miracle. Ara, passats els anys descobreix que aquell miracle no era res més que l'anunci de la funció mediadora que Beatriu exerceix en el camí cap a l'alta Veritat —i el Bé present en altres versos—, vers els més alts misteris incapibles. Virgili li ho certifica (*Purg.* VI, 43-46):

*Veramente a così alto sospetto
non ti fermar, se quella nol ti dice
che lume fia tra 'l vero e lo 'ntelletto:
non so se 'ntendi; io dico de Beatrice.*

Ben de veres, si el més alt dubte et flecte
no et capfiquis, si ella no t'ho diu
que fa llum entre el ver i l'intel·lecte:
si no m'entens, ho dic de Beatriu.

I sí, Dante ja ho havia intuït abans que Virgili no li mostrés la grandesa de la seva «dona gentil»:

*Quel ch'ella par quando un poco sorride,
non si pò dicer né tenere a mente,
si è novo miracolo e gentile.*

Allò que sembla quan un poc somriu
no es pot pas dir ni retenir a la ment,
així és un nou miracle i gentil.

El cercle s'ha clos i s'ha aclarit el vers entrebancador de *Purgatori* VI, 48:

*Tu la vedrai di sopra, in su la vetta
di questo monte, ridere e felice.*

Tu la veuràs a dalt, a la carena
d'aquesta muntanya, riure i felicitat.

I sant Bernat, quan Dante li demana per Beatriu a qui ja no veu, li respon:

*E se riguardi su nel terzo giro
dal sommo grado, tu la rivedrai
nel trono che suoi meriti le sortiro.*

I si mires amunt al cercle terç
en el graó més alt, la podràs veure
en el tron que per mèrits té en almerç.

(*Par.* XXXI, 67-72)

Certament: l'amor de la vida nova és amor amb l'Amor al paradís. Dante ha complert la seva promesa:

*Sicchè, se piace sarà de Colui, per cui tutte le cose vivono, che la mia vita per alquanti anni duri, spero di dire di lei quello che mai non fu detto d'alcuna. E poi piaccia, ch'è Sire della cortesia, che la mia anima se ne possa gire a vedere la gloria della sua donna, cioè di quella benedetta Beatrice, la quale gloriosamente mira nella faccia de Colui, qui est per omnia saecula benedictus.*⁶

Si plaen serà d'Aquell, pel qual totes les coses viuen, que la meua vida es conservi per alguns anys, espero dir d'ella allò que mai fou dit de cap altra. I després, plagui a Aquell, que és Senyor de cortesia, que la meua ànima se'n pugui anar a veure la glòria de la dona seva, o sigui, d'aquella benaurada Beatriu, que gloriosament mira la faç d'Aquell, «qui est per omnia saecula benedictus».

Sí, sí, no he sabut estar-me de copiar el text original. I llegir doblement que el poeta no demana de poder anar a la glòria, sinó d'anar-hi a contemplar la glòria de l'estimada; la seva no importa, l'obtindrà amb el contentament de veure Beatriu. I el *benedicere* —benedicció— és el nom d'ella, és el seu estat, aquell de qui sempre pot «dir-se bondat», és qui és pels segles dels segles. El poeta Dante, «diu bé», beneeix amb el seu poema:

*«O amanza del primo amante, o diva»,
diss' io appresso, «il cui parlar m'inonda
e scalda sì, che più e più m'avviva,
[...]
Beatrice mi guardò con li occhi pieni
di faville d'amor cosè divini,
che, vinta, mia virtute diè le reni,
e quasi mi perdei con li occhi chini.*

(Par. IV, 118-120, 138-142)

*«Oh amada de l'Amant Primer, oh diva»,
diguí després, «el teu parlar m'inunda
i m'escalfa i més i més m'avviva»
[...]
Beatriu va mirar-me amb els ulls plens
de guspines d'amor totes divines,
que, vençut de contemplar-la, indefens
gairebé em perdo aclucades les nines.*

Certament esbalaït: escriure d'amor enamora i què més voldria sinó que llegir d'amor enamorés tothom.

⁶ *La Vita Nuova* de DANTE ALIGHIERI, p. 56.